

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Anabilim Dalı

Çocuk Gastroenteroloji BD
Olgu Sunumu

27 Nisan 2018 Cuma

Dr. Şerife Kalkan

Kocaeli üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Çocuk Gastroenteroloji BD Olgu Sunumu

Dr. Şerife Kalkan

Dr. Nihal Uyar Aksu

Dr. Ayşen Uncuoğlu

9 aylık kız hasta

Şikayet:
Kaşıntı

ÖYKÜ

- Hastanın yüzde bacakta 3-4 aydır olan kaşıntısı yakınması mevcut.
- Başka bir sağlık merkezinde hastaya D vit eksikliği nedeniyle rocaltrol(sentetik kalsitrol) ve kalsiyum laktat başlanmış.
- İlk değerlendirmesinde;
- AST:47 IU/L,ALT:62 IU/L, t.bilirubin:3,68 mg/dl
d.bilirubin:2,89mg/dl
- Dışkı rengi normal

ÖZGEÇMİŞ

- Zamanında 2700 gram olarak doğmuş,
- Ameliyat öyküsü yok,
- 18 gün Derince Eğitim Araştırma Hastanesi'nde D vit eksikliği nedeniyle yatışı mevcut.

SOYGEÇMİŞ

- Anne: 20 yaşında, sağ, sağlıklı
- Baba: 27 yaşında, sağ, sağlıklı
- Anne ve baba teyze çocukları
- 1.çocuk: 2 yas, erkek, sağ, sağlıklı
- 2.çocuk: hastamız
- Ailede hastalık yok

FİZİK BAKI

- Tartı: 6,3 kg < 3 persantil -2,47 SDS
- Boy: 63 cm < 3 persantil -3,03 SDS
- BgA: %102
- Karaciğer sağ lob kot altı 1 cm ele gelmekte
- Dalak ele gelmiyor. Traube açık.
- Deri ikterik görünüm yok. Skleralar hafif ikterik
- Kollarda kaşıntı izi mevcut.

LABORATUVAR

Biyokimya

Örnek Kabul Zamanı
04/04/2018 14:14

Onay Zamanı
04/04/2018 15:37

Test	Sonuç	Birim	Referans Değerler	Önceki Sonuçlar
MDRD (Hesaplama)	2090,48	mL/dk/1.73m ²		
CKD-EPI (Pediatrik)	315	mL/dk/1.73m ²		
Açlık Kan Şekeri (AKŞ)	90,9	mg/dL	74 - 106	
BUN	8	mg/dL	7 - 20	
Ürea	17,65	mg/dL	17 - 43	
Kreatinin	* 0,09	mg/dL	0,51 - 0,95	
Bilirubin, Total	* 3,85	mg/dL	0,3 - 1,2	
Bilirubin, Direkt	* 2,25	mg/dL	< 0,2	
Bilirubin, İndirekt	* 1,6	mg/dL	< 0,9	
AST (SGOT)	* 61,0	U/L	< 35	
ALT (SGPT)	* 49,7	U/L	< 35	
GGT	11	U/L	< 38	
LDH	* 335	U/L	< 248	
ALP (Alkalen Fosfataz)	* 4173	U/L	30 - 120	
Protein, Total	6,74	g/dL	6,6 - 8,3	
Albumin	4,18	g/dL	3,5 - 5,2	
Globulin	2,56	g/dL	1,1 - 3,5	
CPK	144	U/L	< 145	
CRP	0,01	mg/dL	< 0,5	

LABORATUVAR

Hormon ve Tümör	Örnek Kabul Zamanı 04/04/2018 14:14	Onay Zamanı 04/04/2018 16:05

Test	Sonuç	Birim	Referans Değerler	Önceki Sonuçlar
Serbest T3	4,21	pg/mL	2,6 - 4,37	
Serbest T4	0,90	ng/dL	0,61 - 1,2	
TSH	1,535	µIU/ml	0,38 - 5,33	
AFP (Alfa-feto protein)	* 12,70	ng/mL	0 - 9	

Koagulometre	Örnek Kabul Zamanı 05/04/2018 13:19	Onay Zamanı 06/04/2018 11:17

Test	Sonuç	Birim	Referans Değerler	Önceki Sonuçlar
Protrombin Zamanı				
PTZ(Protrombin Zamanı)	* 23,9	sec	11,5 - 15,5	
PTZ (Aktivasyon)	* 36	%	70 - 100	
PTZ (INR)	2,16			
APTT	39,1	sec	26,5 - 40	

K vit sonrası

Koagulometre		Örnek Kabul Zamanı	Onay Zamanı		
		05/04/2018 13:19	06/04/2018 11:17		
Test	Sonuç	Birim	Referans Değerler		Önceki Sonuçlar
Protrombin Zamanı					
PTZ(Protrombin Zamanı)	13,3	sec	11,5 - 15,5	23,9 (05/04/18)	
PTZ (Aktivasyon)	97	%	70 - 100	36 (05/04/18)	
PTZ (INR)	1,02			2,16 (05/04/18)	
APTT	* 25,1	sec	26,5 - 40	39,1 (05/04/18)	

LABORATUVAR

İmmunassay		Örnek Kabul Zamanı	Onay Zamanı		
		06/04/2018 09:36	06/04/2018 12:22		
Test		Sonuç	Birim	Referans Değerler	Önceki Sonuçlar
25-Hidroksi Vitamin D		<7.0	ng/mL		
	EKSİKLİK		ng/mL	< 20	
	YETERSİZLİK		ng/mL	20 - 30	
	YETERLİ		ng/mL	30 - 100	

Hematoloji

Örnek Kabul Zamanı

04/04/2018 14:14

Onay Zamanı

04/04/2018 15:08

Test	Sonuç	Birim	Referans Değerler	Önceki Sonuçlar
Sedimentasyon	12	mm/h	< 20	
Retikülosit Paneli				
Retikülosit Sayısı	0,061	$\times 10^6/\mu\text{L}$	0,0188 - 0,1086	
Retikülosit Yüzdesi	1,36	%	0,42 - 2,23	
Hemogram				
WBC	* 10,976	$\times 10^3/\mu\text{L}$	3,6 - 10,2	
NEU	2,745	$\times 10^3/\mu\text{L}$	1,7 - 7,6	
NEU %	* 25,01	%	43,5 - 73,5	
LYM	* 6,114	$\times 10^3/\mu\text{L}$	1 - 3,2	
LYM %	* 55,70	%	15,2 - 43,3	
MONO	0,639	$\times 10^3/\mu\text{L}$	0,3 - 1,1	
MONO %	5,82	%	5,5 - 13,7	
EOS	* 1,456	$\times 10^3/\mu\text{L}$	0 - 0,5	
EOS %	* 13,27	%	0,8 - 8,1	
BASO	0,022	$\times 10^3/\mu\text{L}$	0 - 0,1	
BASO %	0,20	%	0,2 - 1,5	
NRBC	0,018	$\times 10^3/\mu\text{L}$	0 - 0,03	
NR/W	0,16	/100WBC	0 - 0,6	
RBC	4,462	$\times 10^6/\mu\text{L}$	4,06 - 5,63	
HGB	* 11,78	g/dL	12,5 - 16,3	
HCT	* 35,62	%	36,7 - 47,1	
MCV	79,82	fL	73 - 96,2	
MCH	26,39	pg	23,8 - 33,4	
MCHC	33,06	g/dL	32,5 - 36,3	
PLT	280,5	$\times 10^3/\mu\text{L}$	152 - 348	
MPV	9,16	fL	7,4 - 11,4	
RDW	13,69	%	12,1 - 16,2	

PATOLOJİK BULGULAR

- Kaşıntı
- Büyüme geriliği
- AST, ALT, ALP yüksekliği
- GGT normal
- Konjuge bilirubin yüksekliği
- INR yüksekliği K vitamini yanıtı
- D vit eksikliği
- Akraba evliliği öyküsü

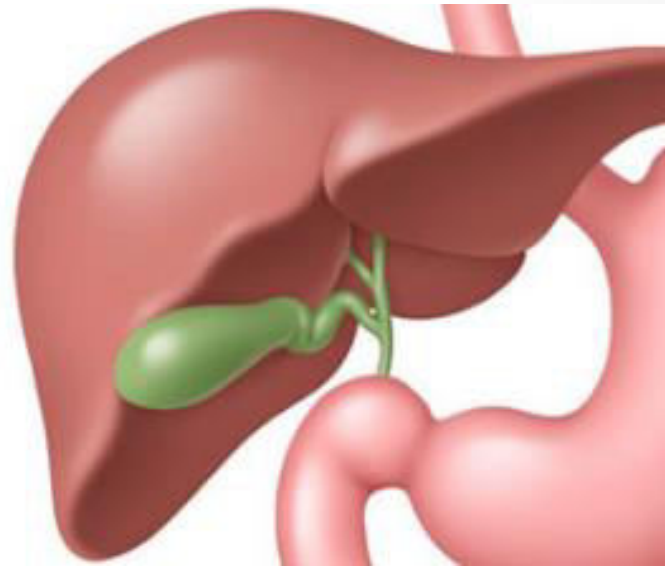
ÖN TANI ?

KOLESTAZ

Safra

- safra asitleri
- organik anyonlar
- fosfolipitler
- kolesterol
- iyonlar

KOLESTAZ

- Safra oluşumunu ya da akımını azaltan patolojik duruma kolestaz adı verilir.
- Konjuge hiperbilirübinemi kolestazın kullanışlı bir göstergesidir.
- Konjuge bilirübinin totalin %15-20'sinden fazla olduğu (t.bilirübin >5mg/dl ise), ya da >1mg/dl olduğu (t.bilirubin <5mg/dl ise) durumda kolestaz vardır.
- Son kılavuzlar göre her koşulda direkt bilirübin > 1mg/dl ise kolestaz ile uyumlu kabul edilmektedir*.

*2017 ESPHGAN ve NASPHGAN Kolestaz Kılavuzu

Kolestaz

Zamanlı Tedaviden Fayda Gören Hastalıklar^{ACİLLER}

Enfeksiyöz

Endokrin (Hipotiroidi, Panhipopitüatarizm)

Metabolik (Galaktozemi, Tirozinemi)

Cerrahi (BA, Koledok kisti, Taş)

Tam idrar tetkiki ve
sedimenti^{ÜSE}
Bakteri kültürleri^{Olgu bazında}
TORCHS serolojisi^{Olgu bazında}
...
CMV yaygın bir virüs > Her
etyolojiye eşlik edebilir!

sT4, TSH
Kortizol
Kan şekeri
...

İdrarda redüktan madde
İdrar ve serum aa
İdrar org asitleri ve süksinil aseton
Galaktoz 1-P Üridil Transferaz
Ferritin, Amonyak, Laktat
Kan gazı, anyon açığı,
Kan şekeri, Tübülopati tetkiki ...

US

Birinci ve İkinci Basamak

BA tanısını destekleyebilir,
normal bulunması BA
tanısını dışlatmaz!

Laboratuvar
Görüntüleme
Girişimsel işlemler

Kolestaz

Kolestaz nedenleri

Metabolik
Genetik
Endokrin
Bilier
Sendromik
Enfeksiyöz
İskemik
Toksik
Neoplastik
İdyopatik

GGT ↑

GGT ↓ /
normal

PFIC

Safra asit
metabolizma
hastalıkları

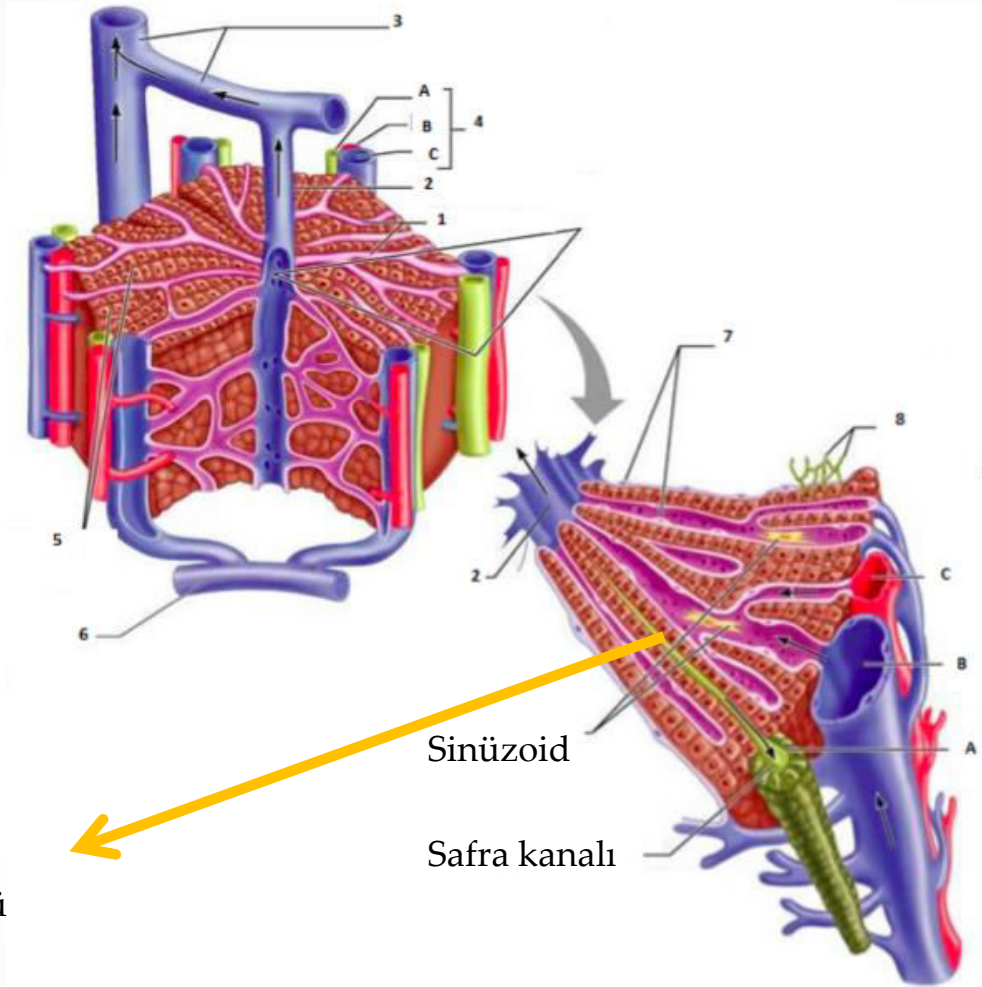
ARC Sendromu

«Tight junction»
protein 2 ilişkili

TALDO eksikliği

Laboratuvar
Görüntüleme
Girişimsel işlemler

Hepatik arter dalı

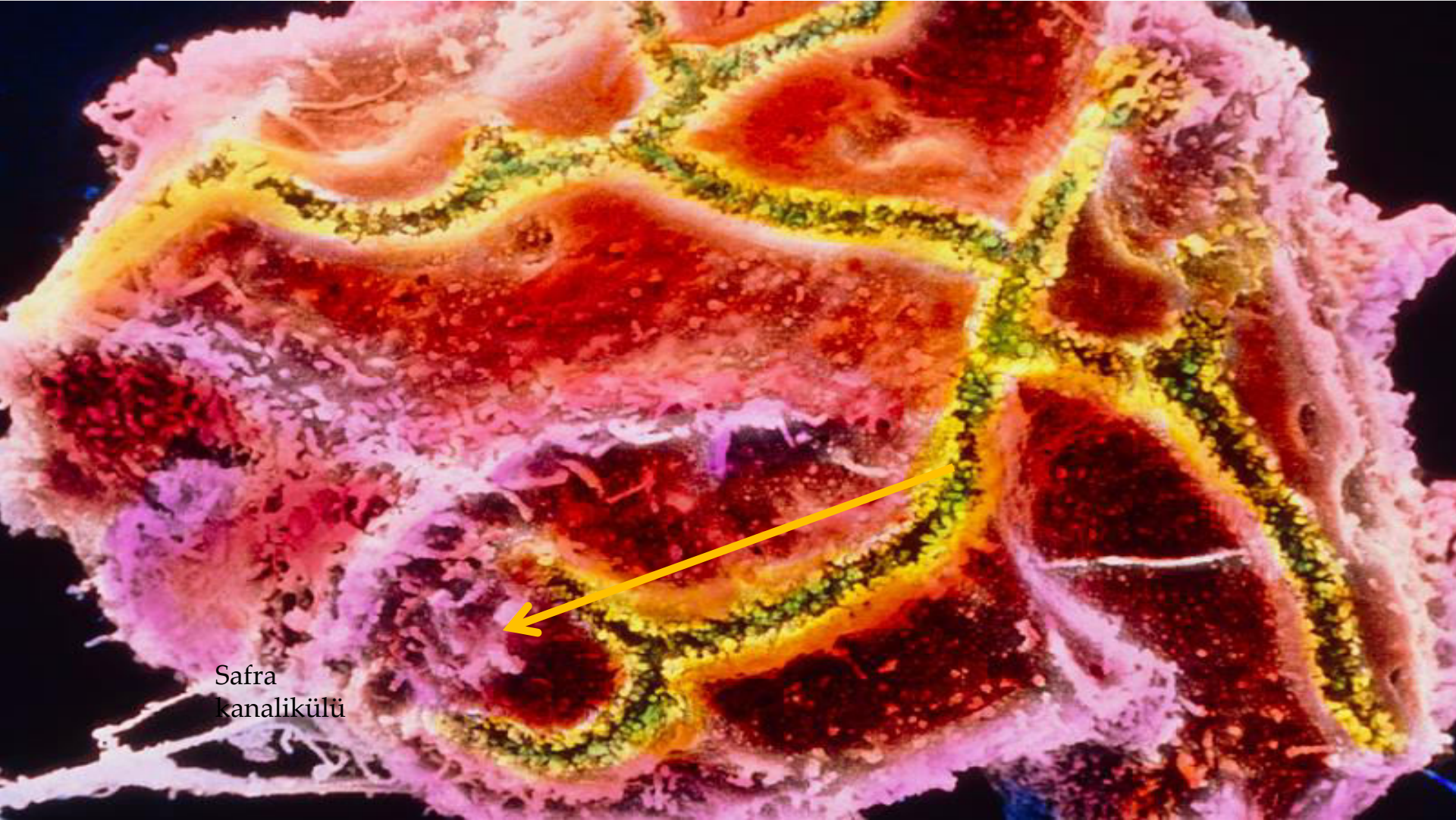
Portal ven dalı

Sinüzoid

Safra kanalı

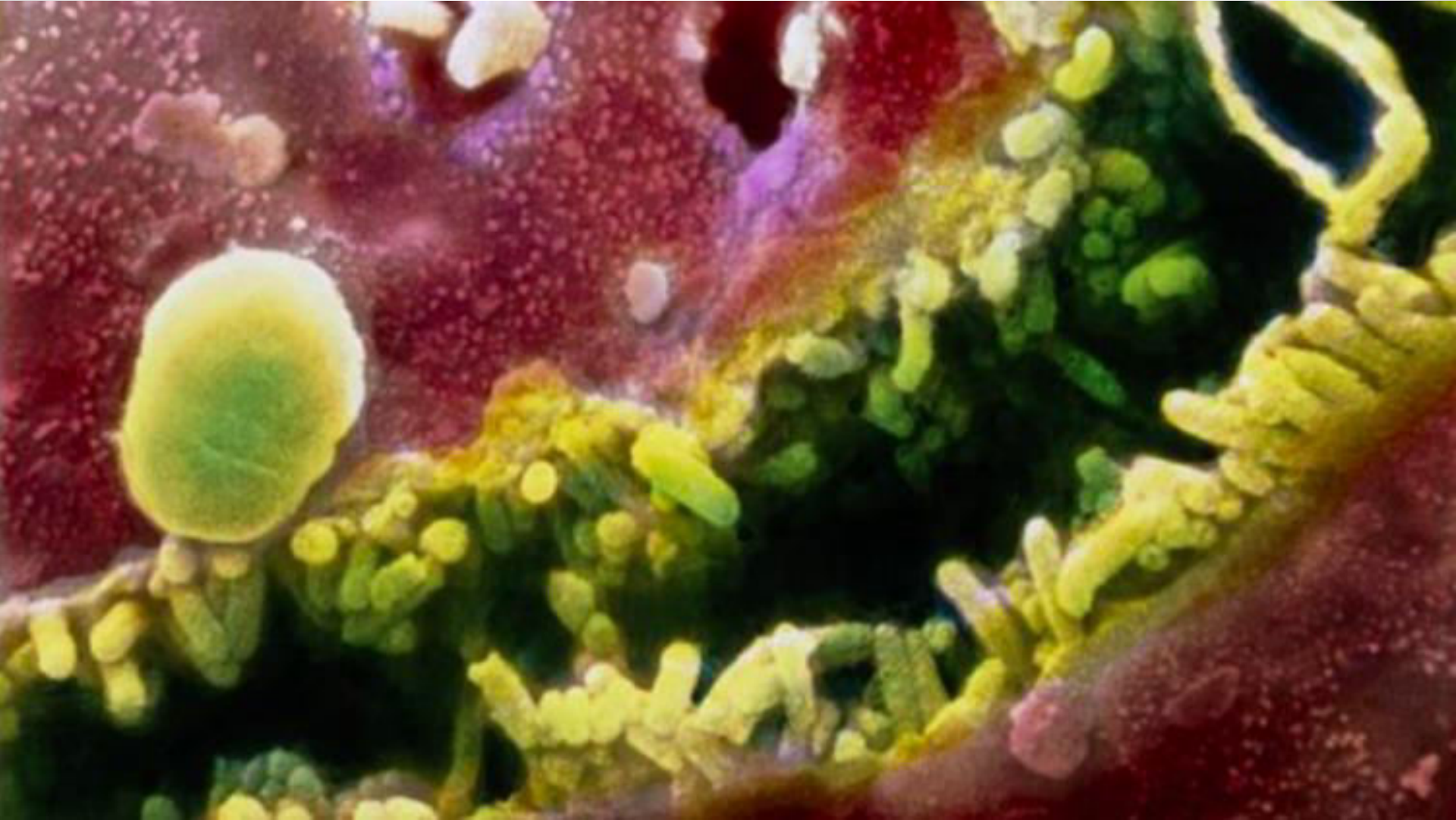
Safra
kanalikülü

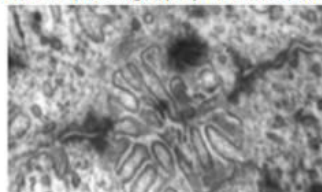

Safra
kanalikülü

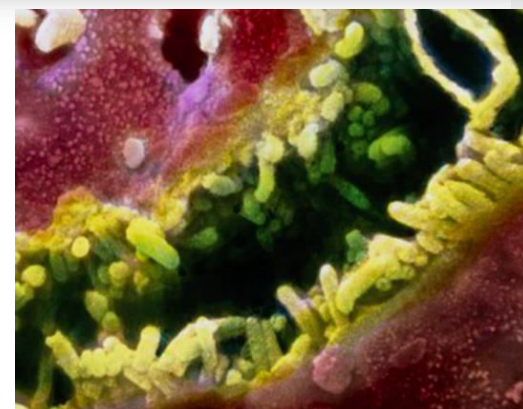
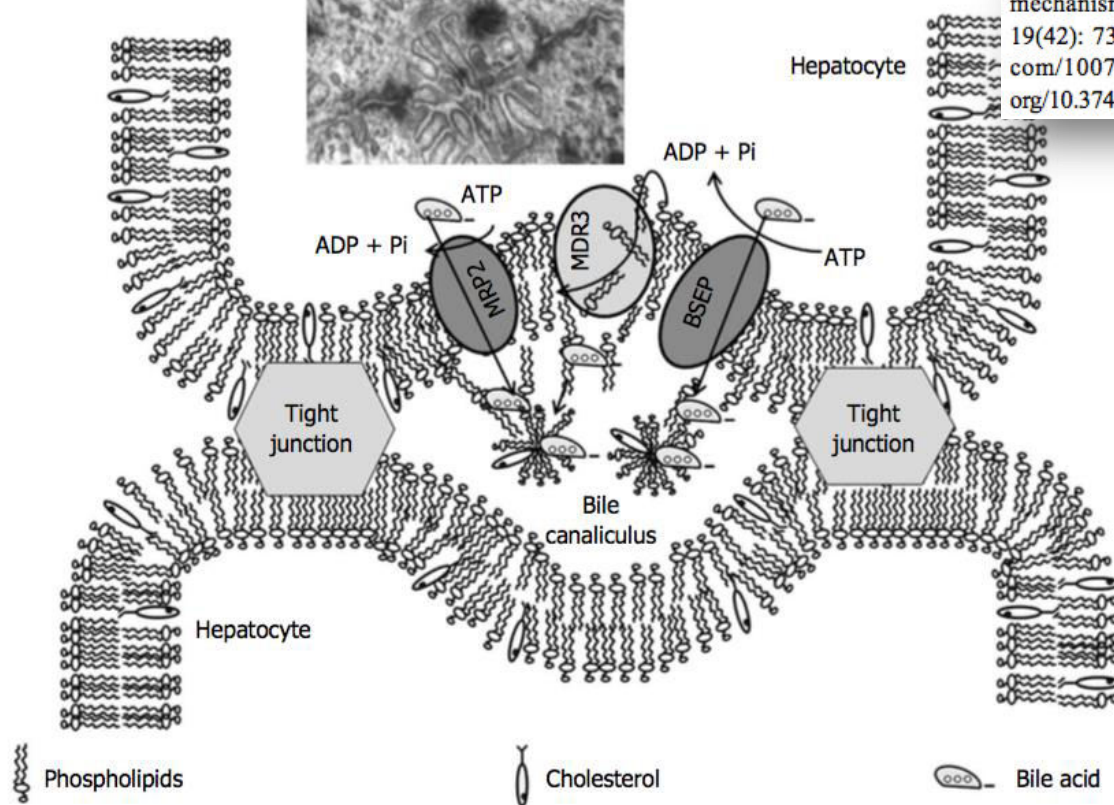

Electron microphotography of bile canaliculus

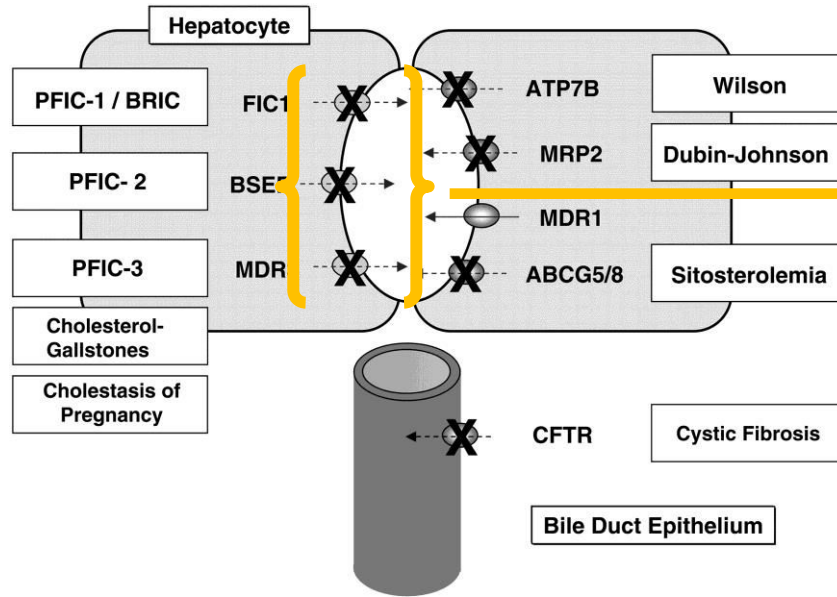

Reshetnyak VI. Physiological and molecular biochemical mechanisms of bile formation. *World J Gastroenterol* 2013; 19(42): 7341-7360 Available from: URL: <http://www.wjgnet.com/1007-9327/full/v19/i42/7341.htm> DOI: <http://dx.doi.org/10.3748/wjg.v19.i42.7341>

Figure 4 Proposed model for lipid secretion into bile^[56]. BSEP: Bile salt export pump; MDR3: Multidrug-resistance protein 3; MRP2: Multidrug-resistance-associated protein 2; ATP: Adenosine triphosphate; ADP: Adenosine diphosphate; Pi: Inorganic phosphate.

Hereditary transport defects in hepatocytes.

Trauner M , Boyer J L Physiol Rev 2003;83:633-671

Physiological Reviews

©2003 by American Physiological Society

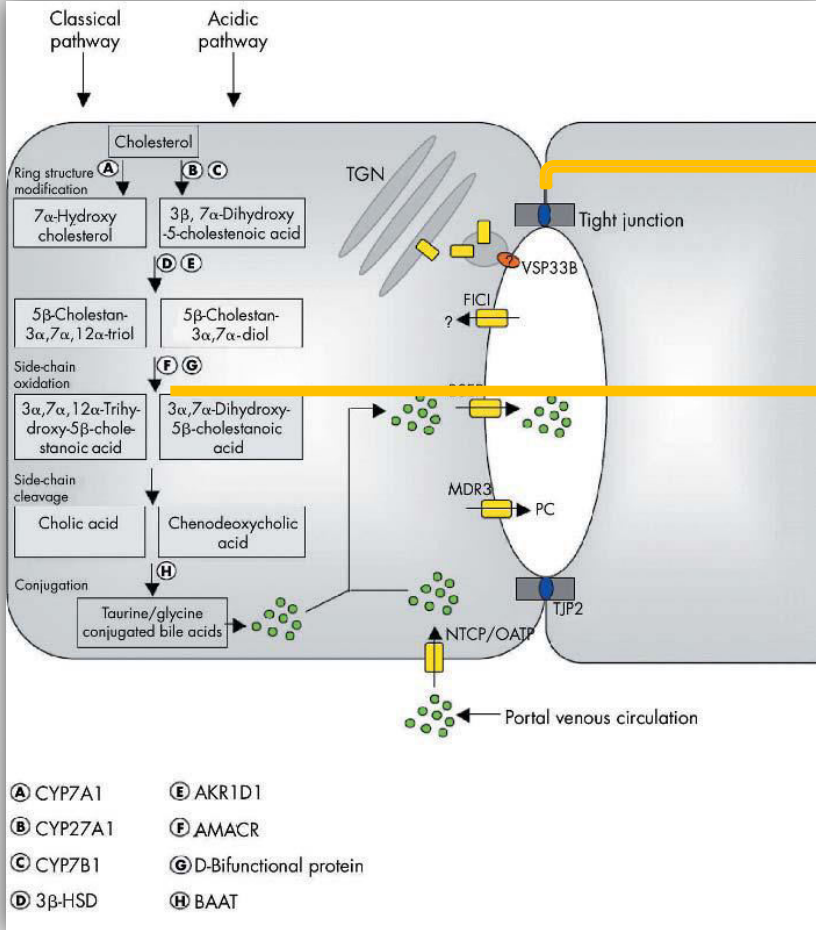
HEPATOSELÜLER TİP

Safra kanal
transport
hastalıkları
(PFIC)

GGT tip 1 ve 2'de normal
Tip 3'de yüksek
Kaşıntı +

Toksin ve
enfeksiyonlar

TJP2 Proteini
mutasyonu

GGT normal

➔ **HEPATOSELÜLER TİP**

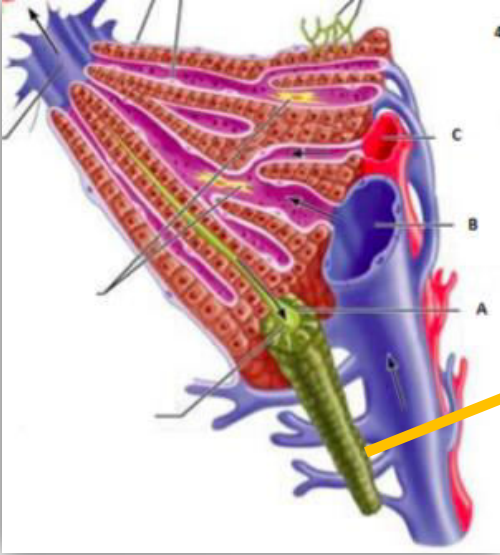
Safra asit metabolizma hastalıkları

GGT normal

Kasıntı –

Kolik asit ile tedavisi mümkün

OBSTRÜKTİF İNTRAHEPATİK TİP

Kistik Fibroz

Safra kanal azlığı

Nonsendromik:

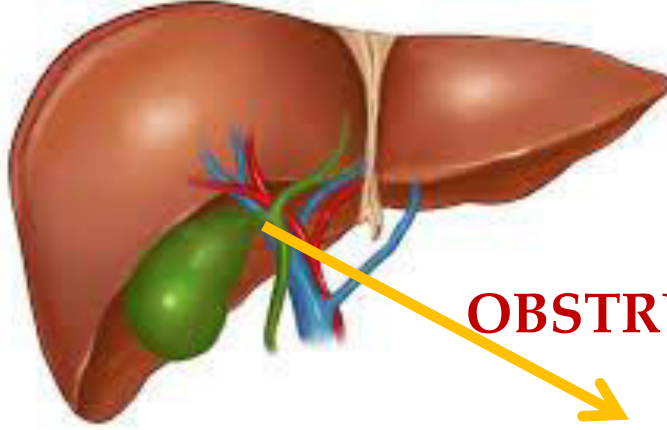
Viral, metabolik, genetik, bilinmeyen

Sendromik:

Alagille Sendromu

Sklerozan kolanjit

Bilier atrezi gibi akolik dışkı ile
seyredebilirler!

OBSTRÜKTİF EKSTRAHEPATİK TİP

Bilier Atrezi

Koledok kisti

Safra taşı/çamuru

Safra kanal hipoplazisi

Safra kanal perforasyonu

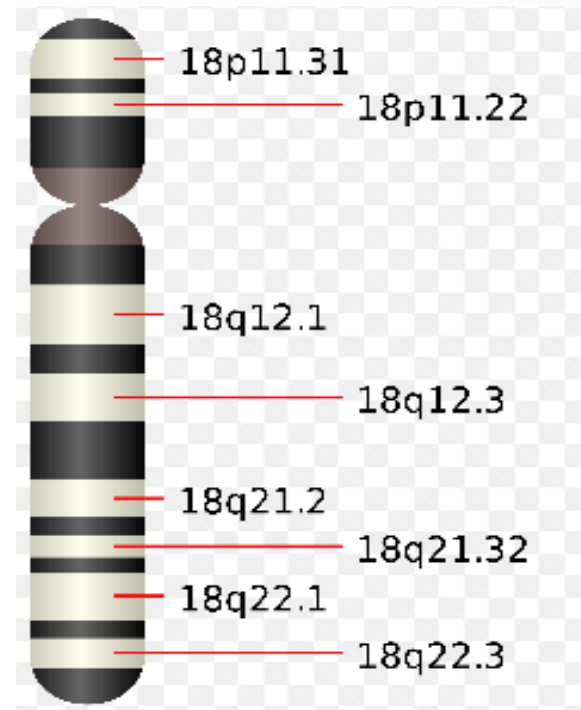
Bası yapan kitle

Akolic dışkı
!

- Bu hastanın GGT değerinin normal bulunması ve kaşıntısı PFIC (ilerleyici ailesel intrahepatik kolestaz) ile uyumludur.
- Aynı zamanda tirozinemi büyük çocuklarda rikets ile bulgu verebileceğinden dışlanabilmesi amacıyla idrar organik asitlerinde süksinil aseton bakılmalıdır.
- Tirozinemi karaciğer tutulumu ile prezente olduğunda INR düzeyinin bilirübin değerleri ile orantısız olarak yüksek bulunması **K vit yanıtı** beklenir.
- Öte yandan kolestazın kendisi, yağda eriyen vitamin malabsorbsiyonu ile birlikte bulunduğu için ayrıca bir D vit eksikliği nedenidir.

PFIC1

- OR geçişli
- 18q21-22
üzerindeki ATP8 B1
gen mutasyonu

Pattern of the chromosome 18
in Homo sapiens

PFIC1 - Klinik

- Tekrarlayan ve kalıcı sarılık atakları
- Şiddetli kaşıntı
- Büyüme geriliği
- Kronik veya tekrarlayan ishal atakları
- Pankreatit atakları
- Pankreatik yetmezlik

PFIC1 - Klinik

- Sensorinöral işitme kaybı
- Öksürük
- Deri değişiklikleri
  - likenifikasyon,
  - tırnaklarda distrofi,
  - parmaklarda çomaklaşma,
  - hipopigmente saç

Hastalar yavaş gelişen sirozla 1-2.dekatta kaybedilirler

PFIC1 - Laboratuvar

- Renal tübülopati
- Ter testi yüksekliği
- AST, ALT ,ALP yüksek
- GGT, kolesterol normal

PFIC2 (byler sendromu)

- BSEP eksikliği (bile salt export protein)

Bu proteinin işlevi hidrofobik safra asitlerinin hepatosit sitoplazmasından kanaliküler membran yoluyla kanaliküle atılımıdır

- OR

PFIC2 - Klinik

- YD döneminde başlayan persisten sarılık ve kaşıntı
- Erken çocuklukta siroz ve karaciğer yetmezliği
- PFIC 1 den hızlı seyirlidir.
- Büyüme geriliği, hepatoselüler karsinom, kolanjio karsinom gelişebilir.
- Extrahepatik bulgu yoktur.

PFIC2 - Laboratuvar

- AST, ALT, ALP yüksek
- GGT, kolesterol normal

PFIC3

- Multidrug rezistans protein 3 eksikliği
- Bu proteinin işlevi kanaliküler membrandan fosfolipit atılımı olup, fosfolipidler safrada eksik olunca hidrofobik safra asitlerinin deterjan etkisi artar.
- Hücre zedelenmesi, kolanjit, safra taşı oluşur.
- Bu nedenle bu grupta GGT yüksektir.

PFIC3 - Klinik

- Tekrarlayan /kalıcı sarılık 1 ay-20 yaşta başlar.
- Kaşıntı,siroz ve portal hipertansiyon bulguları oluşur.
- Extrahepatik bulgusu yoktur.

PFIC3 - Laboratuvar

- GGT, AST, ALT, ALP yüksek
- Kolesterol normal

TEDAVİ

Beslenme:

- Kalorik gereksinim ideal ağırlığa göre önerilenin %125 i kadar ,
- 2-3 gr/kg protein içeren,
- toplam yağın yaklaşık %50'ı orta zincirli yağdan oluşan diyet verilmelidir.
- Yağda eriyen vitaminlerin eksikliği sürekli kontrol edilmeli ve hasta bu vitaminlerle desteklenmelidir.

TEDAVİ

Kaşıntı tedavisi:

- Kolestiramin:1-4 gr/gün
- UDCA 10-30 mg/kg/gün
- Fenobarbital:3-10 mg/kg/gün
- Rifampisin 5-10 mg/kg/gün
- Antihistaminikler
- Opiyat antagonistleri
- Ondansetron
- Cerrahi
- Kc transplantasyonu

HASTAMIZDA

- Progresif familyal intrahepatik kolestaz ön planda düşünüldü.
- Ursafalk 20 mg/kg/gün, Evicap 100IU 1x1, Polivit 2x1 ölçek başlandı.
- 2 haftada bir K vit tekrarlanacak.
- Aşılar tamamlanacak.
- Beslenmesi düzenlendi

HASTAMIZDA

- PFIC 1 ve 2 için genetik analiz planlandı.
- Sağırılık açısından KBB ye konsülte edildi.
- Egzokrin yetmezlik açısından dışkıda elastaz gönderildi.
- Tirozinemi açısından idrarda süksinil aseton gönderilmesi planlandı

Teşekkürler...